

Identiteitsverklaring Psychiatrisch Centrum Sint-Amandus:

Tekst en achtergrondtekst

“Als ervaren partner in de Geestelijke Gezondheidszorg bieden we mensen met een complexe psychiatrische problematiek gespecialiseerde zorg, met oog voor eigenheid, kansen en grenzen.”

Het psychiatrisch centrum Sint-Amandus, dat deel uitmaakt van de vzw Provinciaal der Broeders van Liefde, heeft een jarenlange ervaring opgebouwd in de zorg voor psychisch kwetsbare mensen. Op de campus in Beernem zijn we al sinds 1928 actief. Het is dan ook niet verwonderlijk dat ‘Beernem’ voor velen in de regio samenvalt met de psychiatrische zorg, net zoals dat het geval is voor Geel en de gezinsverpleging. Deze zorgtraditie is geen onveranderlijk gegeven, maar een dagdagelijkse uitdaging. In het PC Sint-Amandus stellen we haar telkens weer scherp in een dynamische wisselwerking met de actuele noden van geestelijke gezondheidszorg.

Veel mensen kampen in hun leven met één of andere vorm van psychisch lijden. Voor velen is een ziekenhuisopname overbodig. Dankzij een belangrijke evolutie in de sector tijdens de voorbije decennia zijn er veel andere mogelijkheden voor een gepaste behandeling en begeleiding. Steeds meer ontstaan er allerlei in de samenleving verankerde vormen van geestelijke gezondheidszorg, dichter bij de patiënt en zijn omgeving, zo nodig aanhoudend en aanklampend. Mensen echter voor wie die andere behandel- en begeleidingsmogelijkheden onvoldoende soelaas bieden, kunnen terecht in het PC Sint-Amandus.

Het centrum bouwde door zijn jarenlange traditie veel expertise op. Dankzij die expertise kan het centrum aan mensen met een ernstige en complexe, al dan niet meervoudige problematiek, gespecialiseerde zorg bieden. Het PC Sint-Amandus wil een kwaliteitsvolle ankerplaats zijn waar mensen op verhaal kunnen komen. Sint-Amandus is evenwel geen eiland, maar heeft zich ontwikkeld tot een actieve partner in heel diverse netwerken en gestructureerde vormen van samenwerking met andere gezondheids- en welzijnsvoorzieningen op de eerste en tweede lijn.

Uiteraard wil PC Sint-Amandus in de bejegening van patiënt of bewoner de eigenheid van het betrokken individu, zijn biografie en zijn geschiedenis, maar ook zijn wensen en verlangens een plaats geven in een behandeling en zorg op maat. We willen ons richten op de kansen en de mogelijkheden van elk individu en hanteren daarvoor een emancipatorische en op persoonlijke groei gerichte benadering. Tegen de stroom in stellen we ook grenzen als de psychiatrische problematiek de autonomie en de keuzevrijheid van mensen ingeperkt heeft. Een beschermende houding, gepaard met respect en mededogen, is ons dan niet vreemd.

Geestelijke gezondheidszorg gaat over zorg van mensen voor mensen. Het spreekt daarom voor zich dat we ook met de medewerkers zelf zorgzaam willen omgaan. Hun eigenheid en kracht koesteren en stimuleren we. Hun grenzen respecteren we. In het PC Sint-Amandus gaan we een engagement op lange termijn aan met onze medewerkers, zodat onmisbare praktijkervaring de vorming en opleiding kan verdiepen.

“We doen dit in samenwerking met hen en hun nabije omgeving, met elkaar en andere relevante partners.”

Geestelijke gezondheidszorg begint en eindigt met de relatie tussen zorgvragers en zorgverleners. In die menselijke en professionele relatie streven we telkens weer naar het passende evenwicht tussen afstand en nabijheid. Het traject in handen geven van de patiënt of bewoner is een voortdurende uitdaging, want perspectieven en waarden van zorgverleners en zorgvragers kunnen ver uit elkaar liggen. Vaak vragen patiënten en bewoners niet méér zorg of bemoeienis dan nodig is en graag willen ze een zo normaal mogelijk leven leiden. De familie en de betekenisvolle naasten van een patiënt of bewoner vragen om ook betrokken te worden bij de behandeling en begeleiding. Het is van groot belang om hen daarbij als een belangrijk steunpunt te erkennen.

In het PC Sint-Amandus hebben we resoluut gekozen voor een samenwerking van hulpverleners in interdisciplinaire teams. Gedragen door een gemeenschappelijke visie werken hulpverleners met diverse professionele achtergronden in die teams samen om een zo breed en genuanceerd mogelijk beeld van de patiënt/bewoner te krijgen. Bij voorkeur zijn het ook teams die evenwichtig samengesteld zijn uit mannen en vrouwen, jongere en ervaren medewerkers, progressieve en conservatieve denkers, bevlogen en meer bedaarde karakters, ...

De voorbije decennia zijn we ons ook steeds sterker gaan profileren als een partner in een breder netwerk. De behandeling, begeleiding en zorg voor mensen met een psychiatrische problematiek delen we met veel collega-voorzieningen in diverse sectoren. Op vandaag zijn zij voor ons evidente partners om continuïteit van zorg en zorg op maat te kunnen realiseren. Het PC Sint-Amandus wil hier uitdrukkelijk een betrouwbare partner zijn: een partner voor veel andere voorzieningen bij de zorg voor psychiatrische patiënten, maar ook een gedegen partner in de opleiding van jonge mensen, een loyale partner voor de ons omringende natuur en onze burens, een correcte partner in de relatie met veel medewerkers, een betrokken partner die ook oog heeft voor familie en betekenisvolle naasten van patiënten en bewoners, ...

“Telkens weer nemen we die zorg op met respect voor tempo en tijd.”

Het PC Sint-Amandus gaat in tegen de huidige trend van zo kort mogelijke behandeltrajecten en wil de nodige tijd nemen. Voor veel van onze doelgroepen zijn korte behandelcycli net nefast en ziektebestendigend. Bij de zorg voor mensen met een complexe psychiatrische problematiek is tijd een cruciale factor. Meer dan in andere psychiatrische contexten vragen diagnose, behandeling en begeleiding hier tijd en het bijhorende geduld.

De complexiteit en de zwaarte van de psychiatrische problematiek die gevolgen hebben op diverse levensdomeinen vereisen een grondig onderzoek van de zorgvraag. Kwaliteitsvolle zorg vraagt in deze context tijd. Aanknopen bij het levensverhaal en de biografie van de patiënt vereist respect voor zijn eigen tempo. Hoe snel gaat hij vooruit? Wanneer is hij klaar voor een volgende stap? Waar gaan we te snel? Waar mogen we een tandje bijsteken? Elk zorgproces heeft zijn unieke, te respecteren tempo. Voor mensen die zich vaak verworpen gevoeld hebben, ook door het gezondheidszorgsysteem, is tijd een noodzakelijke grondstof in hun herstelproces.

Eigen aan psychiatrische problemen is het langdurige karakter ervan. Genezen in de betekenis die de somatische geneeskunde soms biedt, is er voor mensen met ernstige psychiatrische problemen vaak niet bij. Wisselend in de tijd, heeft een patiënt wel één of andere vorm van minder of meer aanklappende ondersteuning nodig. Naast de behandelopdracht wil PC Sint-Amandus ook veel aandacht besteden aan zorgvormen waar mensen kunnen wonen, meer dan wel minder inclusief, met de nodige ondersteuning en waar ze blijvend welkom zijn.

“We maken werk van een samenleving waarin herstel en kwaliteit van leven optimale kansen krijgen en waar zorgzaam met kwetsbaarheid wordt omgegaan. We komen op voor gelijkwaardigheid en actief burgerschap van psychisch kwetsbare mensen.”

De tijd dat de focus van ons werk uitsluitend lag op de patiënt of bewoner die opgenomen was in het ziekenhuis of het psychiatrisch verzorgingstehuis, ligt stilaan achter ons. Meer en meer groeit het besef dat we, samen met onze collega-voorzieningen in de geestelijke gezondheidszorg, de verantwoordelijkheid moeten opnemen voor psychisch kwetsbare mensen in onze regio, opgenomen of niet. Als gespecialiseerde GGZ-voorzieningen willen we ook andere gezondheids- en welzijnsactoren vanuit onze expertise gericht ondersteunen. Op die manier kunnen we partners zijn in het verder bouwen aan een werkelijk inclusieve samenleving.

Voor de familie en het persoonlijk netwerk brengt de zorg voor een psychisch zieke een grote druk met zich mee. De familie bij die zorg ondersteunen met aandacht voor het evenwicht tussen draagkracht en draaglast zorgt ervoor dat herstel en levenskwaliteit meer haalbaar worden en blijven. Dat is een essentiële dimensie bij een verdere vermaatschappelijking van de zorg. Zonder deze bemoeienis dreigen psychisch kwetsbare mensen en hun naasten immers voorwerp van stigmatiserende (voor)oordelen en allerlei mechanismen van uitsluiting te blijven.

In de zorgzame samenleving waar we mee aan willen bouwen, is er plaats voor psychisch kwetsbare mensen, mogen ze zich gedragen weten en krijgen ze kansen om maatschappelijk relevante rollen op te nemen als buur, lid van een sportclub, werkracht, hetzij betaald, hetzij als vrijwilliger, lid van het parochiale leven, supporter voor een voetbalclub, oom of dooppeter ... Uiteindelijk is het in deze verbondenheid met andere mensen dat ieder van ons graag zijn leven wil uitbouwen, óók mensen met een psychische kwetsbaarheid.

“Een open geest, mensgerichtheid, begeestering, engagement en deskundigheid zijn daarbij onze centrale waarden.”

Zorg bieden aan mensen met een complexe psychiatrische problematiek vraagt niet alleen specialisatie, maar evenzeer een passende waardeoriëntatie. Zorg van mensen voor mensen staat of valt immers met de houdingen van waaruit men die zorg aanbiedt en de waarden die men in die zorgverlening effectief realiseert.

Binnen onze werking ervaren wij een open geest, mensgerichtheid, begeestering, engagement en deskundigheid als vijf cruciale sleutels tot kwaliteit van zorg.

- **Een open geest** biedt ons de sleutel om telkens weer mogelijkheden te zien, kansen te bieden en creatief met mensen op weg te blijven gaan en in ons denken en handelen telkens opnieuw de macht der gewoonte en andere evidenties in vraag te durven stellen.
- **Mensgerichtheid** is de sleutel die ons voor ogen houdt waar het in al ons handelen, denken en zijn om gaat: dat zorgvragers en zorgverleners in hun unieke menszijn erkend en in hun verdere menswording gerespecteerd mogen worden.
- Verder bouwend op de religieuze wortels van waaruit onze werking ontstaan is, is **begeestering** onder de vorm van enthousiasme, bevlogenheid, geestdrift, geïnspireerdheid ... voor ons de sleutel om dit soort werk met kracht, dynamiek en liefde te blijven doen.
- **Engagement** is de sleutel die borg staat voor continuïteit en een belangrijke factor in de zorgrelatie: de telkens te hernieuwen keuze om er samen werk van te maken en hierin ook standvastig te blijven op momenten dat het minder gemakkelijk loopt.
- **Deskundigheid** is de sleutel die ons helpt om steeds de meest passende zorg te blijven bieden, gebaseerd op wat de rijke ervaring uit de zorgpraktijk ons leert én telkens opnieuw getoetst aan de inzichten die de wetenschappelijke wereld ons bijbrengt.

Deze vijf sleutels tot kwaliteit van zorg ervaren wij als cruciaal voor onze werking. Ze zijn belangrijke aandachtspunten bij aanwerving van medewerkers. En we proberen ze ook telkens opnieuw scherp en onder de aandacht te houden in overleg, vorming en praktijkbegeleiding. Samen maken ze de contouren uit van de spiegel die we onszelf regelmatig willen voorhouden. Ze vormen de ijkpunten waarop we telkens opnieuw mogen aangesproken worden.

Onderliggend blijven de symbolen van de Broeders van Liefde - het geloof, de hoop en de liefde – hierbij tot op vandaag een bron van inspiratie in wat we ondernemen om de traditie van dit huis voort te zetten en levendig te houden. Een geloof dat ons ver kan dragen, beloftevolle hoop en een liefdevolle grondhouding die verbondenheid in zich draagt. Ze inspireren ons zowel in onze beleidsvoering als in de dagelijkse bejegening van patiënten en bewoners en van elkaar.